

د بشر د حقوقو نړيواله اعلاميه

اعلاميه جهاني حقوق بشر

Ketabton.com

د بشر د حقوقو نړیواله اعلامیه

اعلامیه جهانی حقوق بشر

د ۱۹۴۸ د ۱۰ دسمبر ۱۳۲۷/۹/۱۹

مصوب ۱۰ دسمبر ۱۹۴۸ میلادی (مطابق

لمریز کال)

۱۳۲۷/۹/۱۹ شمسی)

د ملگرو ملتونو سازمان د عمومي غونډې مصوبه

مجمع عمومی سازمان ملل متحد

سریزه:

مقدمه:

څرنگه چې د بشري کورنۍ د ټولو غړو ذاتي کرامت او د دوي د برابرې او نالیرد یو یا نه بیلیدونکو حقوقو پیژندل په نړۍ کې د سولې، آزادۍ او عدالت بنسټ جوړوي. څرنگه چې د بشري حقونو څخه یې خبرې او سپکاوی د داسې وحشیانه کړو او عملونو لامل ګرځیدلی چې د بشریت ضمیر یې سخت زیانمن کړی او د هغې نړۍ زیږیدنه چې انسانان په کې د عقیدې او اندونو په بیانولو کې آزاد او له هر ډول ویرې او نیستۍ څخه لیري او خوندي وي، د بشر د خورالورو ارمانونو او غوښتنو په څیر اعلام شوي ده. څرنگه چې ډیره لازمي بریښي د نړیوالو ټولنو ترمنځ دې د اړیکو پراختیا و هڅول شي. څرنگه چې د ملگرو ملتونو خلک د همدې سازمان په منشور کې د بشر په بنسټیزو حقوقو، د انسان کرامت او ارزښت او د بنځې او نارینه د اندولو حقوقو په باب خپله باورمندی او عقیده په تکراري ډول سره تائید او اعلام کړې ده او رغنده پریکړه یې کړې ده چې ټولنیز پرمختګ سره به مرسته کوي او په آزاد ماحول کې به غوره ژوندون منځ ته راوړي. څرنگه چې د دې حقوقو او آزادیو په اړه د نظر او پوهې یو والي د دې ژمنې د بشپړې پلي کولو لپاره خورا ارزښت او اهمیت لري نو، د ملگرو ملتونو عمومي ټولنه د بشر د حقوقو دغه نړیواله اعلامیه د یوه ګډ آرمان په توګه ټولو خلکو او ملتونو ته اعلاموي. تر څو ټول خلک او د ټولني هر غړې

از آنجا که شناسایی حیثیت ذاتی کلیه اعضای خانواده بشری و حقوق یکسان و انتقال ناپذیر آنان اساس آزادی، عدالت و صلح را در جهان تشکیل میدهد. از آنجا که عدم شناسایی و تحقیر حقوق بشر منتهی به اعمال وحشیانه یی گردیده است که روح بشریت را به عصیان وا داشته و ظهور دنیای که در آن افراد بشر در بیان عقیده، آزاد و از ترس و فقر، فارغ باشند به عنوان بالاترین آمل بشر اعلام شده است. از آنجا که اساساً حقوق انسانی را باید با اجرای قانون حمایت کرد تا بشر به عنوان آخرین علاج به قیام برضد ظلم و فشار مجبور نگردد. از آنجا که اساساً لازم است توسعه روابط دوستانه بین الملل را مورد تشویق قرار داد. از آنجا که مردم ملل متحد، باور خود را به حقوق اساسی بشر و مقام و ارزش فرد انسانی و تساوی حقوق زن و مرد مجدداً در منشور، اعلام کرده اند و تصمیم راسخ گرفته اند که به پیشرفت اجتماعی کمک کنند و در محیط آزاد، وضع زنده گی بهتر بوجود آورند. از آنجا که دول عضو متعهد شده اند که احترام جهانی و رعایت واقعی حقوق بشر و آزادی های اساسی را با همکاری سازمان ملل متحد تأمین کنند. از آنجا که حسن تفاهم مشترکی نسبت به این حقوق و آزادی ها برای اجرای کامل این تعهد کامل اهمیت را دارد. مجمع عمومی این اعلامیه جهانی حقوق بشر را آرمان مشترکی برای تمام مردم و

کلیه ملل اعلام میکنند. تا جمیع افراد و همه ارکان اجتماع این اعلامیه را دائماً مدنظر داشته باشند و مجاهدت کنند که به وسیله تعلیم و تربیت، احترام به این حقوق و آزادی‌ها توسعه یابد و با تدابیر تدریجی ملی و بین‌المللی شناسائی و اجرای واقعی و حیاتی آنها چه در میان خود ملل عضو و چه در بین مردم کشور‌های که در قلمرو آنها می‌باشند تأمین گردد.

ماده اول:

تمام افراد بشر آزاد به دنیا می‌آیند و از لحاظ حیثیت و حقوق باهم برابرند، همه دارای عقل و وجدان می‌باشند و باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند.

ماده دوم:

هر کس میتواند بدون هیچ گونه تمایز، مخصوصاً از حیث نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده سیاسی یا هر عقیده دیگر و همچنین ملیت‌ها وضع اجتماعی، ثروت، ولادت یا هر موقعیت دیگر از تمام حقوق و کلیه آزادی‌های که در اعلامیه حاضر ذکر شده است بهره‌مند گردد. بر علاوه هیچ تبعیضی به عمل نخواهد آمد که مبتنی بر وضع سیاسی، اداری، قضائی یا بین‌المللی کشور یا سرزمینی باشد که شخص به آن تعلق دارد، خواه این کشور مستقل، تحت قیمومت یا غیر خود مختار بوده یا حاکمیت آن به شکلی محدود شده باشد.

ماده سوم:

هر کس حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد.

ماده چهارم:

احدی را نمیتوان در برده‌گی نگاه داشت و داد و ستد برده‌گان به هر شکلی که باشد

دغه اعلامیه په پام کې ونیسي او په پرله پسې ډول کوشنېن وکړي چې د بنوونې او روزنې له لارې دغو حقوقو او آزادیو ته درناوی پراختیا او وده ومومي او د ملي او نړیوالو ګام په ګام پریکړو سره د هغوی بشپړه پیژندنه او عملي کول د غړو هیوادونو او څه د هغه هیوادونو خلکو ترمنځ چې د دوی د واکمنۍ په حدودو کې دي ټینګښت ومومي.

لومړۍ ماده:

ټول انسانان آزاد نړۍ ته راځي او د حقوقو او حیثیت له پلوه سره برابر دي. ټول د عقل او وجدان درلودونکي دي او باید یو له بل سره د ورور ګلوی په روحیه چلند وکړي.

دوه یمه ماده:

هر څوک کولای شي چې د هر ډول توپیر پرته په ځانګړي ډول د توکم، رنگ، جنس، ژبي، مذهب، سیاسي عقیدې او هره بله عقیده، ملیت، ټولنیز موقف، شتمنی، زیربڼه یا د هر بل موقف د په نظر کې نیولو پرته د هغوی ټولو حقونو او آزادیو څخه ګټه واخلي کوم چې په دي اعلامیه کې یادونه شوي ده. برسیره پردې له هیچا سره به د هغه د ملک یا سیمې د سیاسي، اداري، قضائي یا نړیواله موقف پر بنسټ تبعیض ونشي، که څه هم هغه ملک یا سیمه چې شخص ورپورې تړلی وي خپلواک، ترلاس لاندې، غیر مختار او یا یې حاکمیت په یو ډول محدود وي.

درېیمه ماده:

هر څوک د ژوند، آزادی او شخصي امنیت حق لري.

څلورمه ماده:

نه شو کولای هیڅوک په مریي توب کې وساتو او په هره بڼه د مریي توب په ډول

پیرودل منع دي.

ممنوع است.

پنځمه ماده:

نشو کولای چې هیڅوک تر رپروني، کړاو او یا داسې چلند لاندې راولو چې ظالمانه د انسانیت خلاف او له سپکاوي څخه ډک وي.

ماده پنجم:

احدی را نمیتوان تحت شکنجه یا مجازات یا رفتاری قرار داد که ظالمانه ویا برخلاف انسانیت و شئون بشری یا موهن باشد.

شپږمه ماده:

هر څوک حق لري هر چپړته چې وي، د هغه حقونو شخصیت د قانون په وړاندې د یوه انسان په څیر وپېژندل شي.

ماده ششم:

هر کس حق دارد که شخصیت حقوقی او در همه جا به عنوان یک انسان در مقابل قانون شناخته شود.

اوومه ماده:

ټول د قانون په وړاندې یو برابر دي او حق لري چې د هر ډول تبعیض پرته د قانون د ملاتړ څخه برخمن شي، ټول حق لري چې د هر هغه تبعیض په وړاندې چې د دې اعلامیې څخه سرغړونه کوي او یا د هغې لمسونې په مقابل کې چې داسې تبعیض ته لمن وهي په برابره توګه د قانون د ملاتړ څخه برخمن شي.

ماده هفتم:

همه در برابر قانون مساوی هستند و حق دارند بدون تبعیض و بالاسویه از حمایت قانون بر خوردار شوند در مقابل هر تبعیضی که ناقض اعلامیه حاضر باشد و بر علیه هر تحریکی که برای چنین تبعیضی به عمل آید بطور تساوی از حمایت قانون بهره مند شوند.

اتمه ماده:

د هغو عملونو په وړاندې چې د یو وګړي په بنسټیزو حقونو تیري وکړي او هغه د اساسي قانون او یا کوم بل قانون له خوا هغه ته ورکړل شوي وي هر څوک حق لري چې صلاحیت لرونکو ملي حکومتو ته مراجعه وکړي.

ماده هشتم:

در برابر اعمالی که حقوق اساسی فرد را مورد تجاوز قرار بدهد و آن حقوق به وسیله قانون اساسی یا قانون دیگری برای او شناخته شده باشد، هر کس حق رجوع مؤثر به محاکم ملی صالحه دارد.

نهمه ماده:

هیڅوک په خپل سر توقیف، بندي یا تبعید کېدای نشي.

ماده نهم:

احدی نمیتواند خودسرانه توقیف، حبس یا تبعید شود.

لسمه ماده:

هر څوک بشپړه مساوي حق لري چې دعوه يي د يوې ناپييلې او مستقلي محکمې له خوا په ښکاره او منصفانه توګه تر غور لاندې ونيول شي، او دغه

ماده دهم:

هر کس با مساوات کامل حق دارد که دعوایش به وسیله محکمه مستقل و بیطرفی، منصفانه و علناً رسیده گی شود و چنین

محکمه در باره حقوق والزامات او یا هر اتهام جزائی که به او منسوب شده باشد اتخاذ تصمیم بنماید.

ماده یازدهم:

۱- هرکس که به جرمی متهم شده باشد بی گناه محسوب خواهد شد تا وقتی که در جریان یک دعوای عمومی که در آن کلیه تضمینهای لازم برای دفاع او تأمین شده تقصیر او قانوناً محرز گردد.

۲- هیچ کس برای انجام یا عدم انجام عملی که در موقع ارتکاب آن عمل به موجب حقوق ملی یا بین المللی جرم شناخته نشود محکوم نخواهد شد به همین طریق هیچ مجازاتی شدید تر از آنچه که در موقع ارتکاب جرم بدان تعلق میگرفت درباره احدی اعمال نخواهد شد.

ماده دوازدهم:

احدی در زنده گی خصوصی، امور خانواده گی، اقامتگاه یا مکاتبات خود نباید مورد مداخله های خود سرانه واقع شود و شرافت و اسم و رسمش نباید مورد حمله قرار گیرد، هرکس حق دارد که در مقابل این گونه مداخلات و حملات، مورد حمایت قانون قرار گیرد.

ماده سیزدهم:

۱- هر کس حق دارد که در داخل هر کشوری آزادانه عبور و مرور کند و محل اقامت خود را انتخاب نماید.

۲- هرکس حق دارد هر کشوری واز جمله کشور خود را ترک کند یا به کشور خود باز گردد.

شان محکمه د ده په حقوقو او الزاماتو او یا هر جزائی تور چې په ده لگول شوي دي، لازمه بریکړه وکړي.

یولسمه ماده:

۱- هر څوک چې په کوم جرم تورن شوي وي حق لري تر هغه بې گناه وگڼل شي تر څو یې جرم په داسې یوه بنکاره محکمه کې ثابت شوي نه وي، چې تورن پکې د خپل دفاع لپاره ټول ضروري او رسمي تضمینونه ولري.

۲- هیڅوک د داسې اعمالو تر سره کولو یا نه کولو په وجه محکوم کېدای نه شي، چې د اجرا په وخت کې د ملي یا نړیوال قانون په وړاندې جرم نه شمیرل کېده، دغه راز هیڅوک د یوه جرم د کولو په وجه، له هغه سخته سزانه ویني چې د جرم د اجرا کېدو په مهال کې د هغه جرم لپاره ټاکل شوي وه.

دولسمه ماده:

د هیچا په محرمیت، کورنۍ، د اوسیدو ځای او لیکونو کې لاس وهنه نه کیږي او نه یې په نوم او حیثیت تیري کېدای شي، هر څوک د دې ډول یرغل یا لاس وهنې په وړاندې د قانوني ساتني حق لري.

دیارلسمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې د هر هېواد په دننه کې په آزادانه توگه د تلو او استوگنې ځای غوره کړي.

۲- هر څوک آزادی او حق لري د خپلې استوگنې ځای بدل کړي، او حق لري په هر هېواد کې چې وغواړي ژوند وکړي او یا هغه پریردي.

خوارلسمه ماده:

۱- هر څوک حق لري، چې له ځوروني او تعقيب څخه پرته په نورو ملکونو کې پناه وغواړي.

ماده چهارده هم:

۱- هرکس حق دارد در برابر تعقيب، شکنجه و آزار، پناهنده گي جستجو کند و در کشور های ديگر پناه اختيار نمايد.

۲- که چيري تعقيب د غير سياسي جرم او يا داسې اعمالو د کولو په وجه وي، چې د ملگرو ملتونو له مقصدونو او اصولو سره توپير ولري له دغه حق څخه گټه نشي پورته کېدای.

۲- در موردی که تعقيب واقعاً مبتنی به جرم عمومی و غيره سياسي يا رفتار های مخالف با اصول مقاصد ملل متحد باشد، نمیتوان از این حق استفاده نمود.

پنځلسمه ماده:

۱- هر څوک د تابعیت د درلودلو حق لري.

ماده پانزدهم:

۱- هرکس حق دارد که دارای تابعیت باشد.

۲- نشو کولای هیڅوک د تابعیت درلودلو له حق څخه بې برخي کړو.

۲- احدی را نمیتوان خود سرانه از تابعیت خود یا از حق تغییر تابعیت محروم کرد.

شپاړسمه ماده:

۱- هر بالغ نارینه او ښځینه بې له هیڅ ډول محدودیت له لکه توکم، ملیت یا دین له اړخه حق لري چې واده وکړي او کورنی جوړه کړي دوي د واده کولو، د واده په وخت او د هغه په فسخ کولو کې مساوي او برابر حق لري.

ماده شانزدهم:

۱- هر زن و مرد بالغی حق دارد بدون هیچ گونه محدودیت از نظر نژاد، ملیت، تابعیت، یا مذهب با همدیگر زناشویی کنند و تشکیل خانواده دهند. در تمام مدت زناشویی و هنگام انحلال آن، زن و شوهر در کلیه امور مربوط به ازدواج، دارای حقوق مساوی میباشند.

۲- واده باید د دواړو لورو (ښځي او نارینه) په بشپړ رضایت او خوښي سره وشي.

۲- ازدواج باید با رضایت کامل و آزادانه زن و مرد واقع شود.

۳- کورنی د ټولني بنسټيز او طبيعي غړي دي او حق لري چې د ټولني او دولت له خوايي ملاتړ وشي.

۳- خانواده رکن طبیعی و اساسی اجتماع است و حق دارد از حمایت جامعه و دولت بهره مند شود.

اوه لسمه ماده:

۱- هر وگړی د ځانگړي او يا گډ ملکیت درلودلو حق لري.

ماده هفدهم:

۱- هر شخص، منفرداً يا بطور جمعی حق مالکیت دارد.

۲- هیڅوک د ملکیت درلودلو حق څخه محروم کولی نه شو.

۲- احدی را نمیتوان خودسرانه از حق مالکیت محروم نمود.

اتلسمه ماده:

هر څوک حق لري چې د فکر، وجدان او مذهب د آزادۍ څخه برخمن شي، دا حق د مذهب او عقیدې د بدلولو متضمن دي او همدارنگه دا حق یوازې یا له نورو سره په ګډه، په بنکاره یا په خصوصي توګه د خپلې عقیدې یا دین په تدریس، عمل، عبادت کولو او دیني مراسمو د اجرا کولو، آزادۍ متضمن وي.

ماده هجده هم:

هرکس حق دارد که از آزادی فکر، وجدان و مذهب بهره مند شود. این حق متضمن تغییر مذهب یا عقیده و همچنین متضمن آزادی اظهار عقیده و ایمان می‌باشد و نیز شامل تعلیمات مذهبی و اجرای مراسم دینی است. هرکس می‌تواند از این حقوق منفرداً یا جمعاً به طور خصوصی یا به طور عمومی برخوردار باشد.

نولسمه ماده:

هر څوک د بیان او د عقیدې آزادۍ حق لري پدې حق کې هغه آزادۍ شامله ده چې پې څوک له خپلې عقیدې او نظر درلودلو څخه ویره او اندیښنه ونلري او د عقاید و او معلوماتو په پلټنه او لاس ته راوړنه کې د کوم برید او سرحد پرته آزاد وي.

ماده نهم:

هرکس حق آزادی عقیده و بیان دارد و حق مزبور شامل آن است که از داشتن عقاید خود بیم واضطرابی نداشته باشد و در کسب اطلاعات و افکار و در اخذ و انتشار آن با تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظات مرزی، آزاد باشد.

شلمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې په آزاد ډول سوله یيزي اتحاديې او ډلې جوړې کړي.

ماده بیستم:

۱- هرکس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیت‌های مسالمت آمیز تشکیل دهد.

یو ویشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې څه په مستقیمه توګه او یا د خپلو استازو له لاری یا په آزاد ډول انتخاب شوي دي د خپل هېواد په عمومي ادارې چارو کې ګډون وکړي.

ماده بیست ویکم:

۱- هرکس حق دارد که در اداره امور عمومی کشور خود، خواه مستقیماً و خواه با وساطت نمایندگانی که آزادانه انتخاب شده باشند، شرکت جوید.

۲- هر څوک حق لري، چې په برابره توګه په خپل ملک کې له عامه خدمتونو څخه ګټه واخلي.

۲- هرکس حق دارد که با تساوی شرایط، با مشاغل عمومی کشور خود نایل آید.

۳- د خلکو اراده د حکومت واک او بنسټ دي، دغه اراده باید په نوبتي ډول درنښتینو انتخاباتو د لاري څرګنده شي چې دغه انتخابات باید په

۳- اساس و منشاء قدرت حکومت اراده مردم است این اراده باید به وسیله انتخاباتی بر گزار گردد که از روی صداقت و به طور ادواری

صورت پذیرد، انتخابات باید عمومی و با رعایت مساوات باشد و با رأی مخفی یا طریقه نظیر آن انجام گیرد که آزادی رأی را تأمین نماید.

ماده بیست و دوم:

هر کس به عنوان عضو اجتماع حق امنیت اجتماعی دارد و مجاز است و به وسیله مساعی ملی و همکاری بین المللی، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود را که لازمه مقام و رشد آزادانه شخصیت اوست با رعایت تشکیلات و منابع هر کشور به دست آورد.

ماده بیست و سوم:

۱- هر کس حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه انتخاب نماید، شرایط منصفانه و رضایت بخشی برای کار خواستار باشد و در مقابل بیکاری مورد حمایت قرار گیرد.

۲- همه حق دارند که بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار مساوی، اجرت مساوی دریافت دارند.

۳- هر کس که کار میکند مستحق مزد منصفانه و رضایت بخشی است که زنده گی او و خانواده اش را موافق شئون انسانی تأمین کند و آنرا در صورت لزوم با هر نوع وسایل دیگر حمایت اجتماعی، تکمیل نماید.

۴- هر کس حق دارد که برای دفاع از منابع خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهد و در اتحادیه ها نیز شرکت نماید.

ماده بیست و چهارم:

هر کس حق استراحت و فراغت و تفریح دارد و مستحق محدودیت معقول ساعات کار و مرخصیهای ادواری، با اخذ حقوق میباشد.

عمومی او در برابری به پام کپی نیولو سره د پتی رأی او یا نورو انتخاباتی بیلگو په ډول داسې سرته ورسیري چې د رأیو آزادی تأمین کړي.

دوه ویشتمه ماده:

هر څوک د ټولني د یوه غړي په توگه د ټولنيز مسئولیت حق لري او بنایي چې د ملي هڅو او نړیوالو مرستو له ليارې د هر دولت د سازمان او منابعو سره سم هغه اقتصادي، ټولنيز او کلتوري حقوق تر لاسه کړي، چې د ده د حیثیت او د شخصیت د آزادی ودې لپاره اړین وي.

در ویشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې کار وکړي، په آزاد ډول ځانته کار غوره کړي د کار عادلانه او منصفانه شرایط ولري او د بې کارۍ په وړاندې یې حمایت او ملاتړ وشي.

۲- ټول حق لري چې د کار په وړاندې د هر ډول تبعیض پرته برابره اجوره تر لاسه کړي.

۳- هر څوک چې کار کوي د مناسب معاش حق لري، چې د ده او د ده د کورنۍ لپاره د بشري کرامت وړ ژوند تضمین کړي او که ضروري وي حق لري، چې د نورو ټولنيزو محافظتي وسایلو په ذریعه تقویه شي.

۴- هر څوک حق لري د خپلو گټو د دفاع لپاره د نورو سره اتحادیې جوړي کړي او په دا راز اتحادیو کې گډون وکړي.

څلیر ویشتمه ماده:

هر څوک د تفریح او استراحت حق لري، د کار د ساعتونو د مناسب محدودیت او نوبتي رخصتیو چې معاش ورته ورکول کېږي حق لري.

پنخه ویشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې د خپل او خپلې کورنۍ، ژوندون کچه، روغتیا او هوسایني (خوراک، استوګني ټولنيز او روغتيايي خدمتونو له پلوه تأمین کړل شي او همدا راز حق لري چې د بیکاری، ناروغۍ، معیوبتیا او ناتوانی، کونډتوب، زوړوالي او په داسې شرایطو کې چې د معیشت وسایل یې له لاسه تللي وي، د عزتمن او آبرومندانه ژوندانه نه برخمن شي.

۲- میندي او ماشومان حق لري چې د ځانګړي پاملرنې څخه برخمن شي ټول ماشومان که د نکاح په واسطه او یا بې نکاح پیدا شوي وي د مساوي ټولنيز ملاتړ څخه باید برخمن شي.

شپږ ویشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې د ښوونې او روزني څخه برخمن شي، ښوونه او روزنه بر سره په لومړنیو او اساسي پړاوونو کې وړیاوي لومړني تعلیمات باید اجباري وي، حرفوي او تخنیکي زده کړې، عمومیت ومومي لوري زده کړې باید د برابر شرایطو سره د ټولو پر مخ خلاصې وي او ټول د استعداد او وړتیا په بنسټ له هغه څخه ګټه پورته کړي.

۲- ښوونه او روزنه باید د انساني شخصیت د بشپړ والي او بشري حقوقو او بنسټیزو آزادیو ته د درناوي د زیاتوالي په لوري وهڅول شي، ښوونه، روزنه باید ټولو ملتونو، توکمونو او دیني ډلو ترمنځ تفاهم، زغم او دوستي پیاوړي کړي او د ملګرو ملتونو هڅې د سولي د پیاوړتیا لپاره پرمخ بوزي.

۳- میندي او پلرونه د خپلو ماشومانو د

ماده بیست و پنجم:

۱- هرکس حق دارد که سطح زنده گی سلامتی و رفاه خود و خانواده اش را از حیث خوراک و مسکن و مراقبتهای طبی و خدمات لازم اجتماعی تأمین کند و همچنین حق دارد که در موقع بیکاری، بیماری، نقض اعضاء، بیه گی، پیری یا در تمام موارد دیگری که به علل خارج از اراده انسان، وسایل امرار معاش از بین رفته باشد. از شرایط آبرومندانۀ زنده گی برخوردار شود.

۲- مادران و کودکان حق دارند که از کمک و مراقبت مخصوصی بهره مند شوند. کودکان چه بر اثر ازدواج و چه بدون ازدواج بدینا آمده باشند حق دارند که همه از یک نوع حمایت اجتماعی برخوردار شود.

ماده بیست و ششم:

۱- هرکس حق دارد که از آموزش و پرورش بهره مند شود. آموزش و پرورش لا اقل تا حدودی که مربوط به تعلیمات ابتدایی و اساسی است باید مجانی باشد. آموزش ابتدایی اجباری است. آموزش حرفه یی باید عمومیت پیدا کند و آموزش عالی باید با شرایط تساوی کامل، به روی همه باز باشد، همه بناً به استعداد خود بتوانند از آن بهره مند گردند.

۲- آموزش و پرورش باید طوری هدایت شود که شخصیت انسانی هرکس را به حد کامل رشد آن برساند و احترام به حقوق و آزادیهای بشر را تقویت کند. آموزش و پرورش باید با حسن تفاهم، گذشت و احترام به عقاید مختلف و دوستی بین تمام ملل، جمعیتهای نژادی یا مذهبی و همچنین توسعه فعالیتهای ملل متحد را در راه حفظ صلح تسهیل نماید.

۳- پدر و مادر در انتخاب نوع آموزش و

بشورونی، روزنی د ډول په غوره کولو کې د لومړیتوب حق لري.

پرورش فرزندان خود نسبت به دیگران اولویت دارند.

اوه ویشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري د خپلي ټولني په فرهنگي او ټولنيزو فعاليتونو کې په آزاده ډول ونډه واخلي، له هنرونو څخه ګټه تر لاسه کړي او په عملي پرمختګ کې شريک او له ګټو څخه يې برخمن شي.

ماده بیست وهفتم:

۱- هرکس حق دارد آزادانه در زنده گی فرهنگي- اجتماعي شرکت کنند، از فنون و هنرها متمتع گردد و در پیشرفت عملي و فواید آن سهیم باشد.

۲- هر څوک د خپلو علمي، فرهنگي او هنري اثارو د مادې او معنوي ګټو د ساتني او ملاتړ حق لري.

۲- هرکس حق دارد از حمايت منافع معنوي و مادي آثار علمي، فرهنگي يا هنري خود برخوردار شود.

اته ویشتمه ماده:

هر څوک حق لري چې په ټولنه کې د داسې نظم غوښتونکې شي چې په دي اعلاميه کې بيان شوي حقوق او آزادي تأمین کړي.

ماده بیست وهشتم:

هرکس حق دارد برقراری نظمی را بخواهد که از لحاظ اجتماعي و بين المللي، حقوق و آزاديهای را که در این اعلاميه ذکر گردیده است تأمین کند و آنها را به مورد عمل بگذارد.

نهه ویشتمه ماده:

۱- هر څوک هغې ټولني کې دندې او مکلفيتونه لري چې يوازي هلته د ده د شخصيت آزاده او بشپړه وده ممکنه وي.

ماده بیست ونهم:

۱- هر کس در مقابل آن جامعه يی وظيفه دارد که رشد آزاد و کامل شخصيت او را میسر سازد.

۲- هر څوک باید د خپلو حقوقو او آزادیو په عملي کولو کې يوازي د هغو محدودیتونو تابع وي چې د قانون په ذریعه يوازي د دې لپاره ټاکل شوي وي چې د نورو آزادیو او حقوقو په مناسب ډول احترام وشي او وپيژندل شي او په يوه آزاده ټولنه کې د اخلاقي موازينو، غوښتنو، عمومي نظم او هوساينې مراعات وشي.

۲- هرکس در اجرای حقوق و استفاده از آزاديهای خود، فقط تابع محدودیتهاي است که به وسيله قانون، منحصراً به منظور تأمین شناسایی و مراعات حقوق و آزاديهای دیگران و برای مقتضیات صحیح اخلاقی و نظم عمومی و رفاه همه گانی، در شرایط یک جامعه دموکراتیک وضع گردیده است.

۳- په هېڅ راز دغه حقونه او آزادی د ملګرو ملتونو د اصولو او موخو په خلاف نشي عملي کېدای.

۳- این حقوق و آزاديها، در هیچ موردی نمیتواند برخلاف مقاصد و اصول ملل متحد اجرا گردد.

دېرشمه ماده:

پدې اعلامیه کې هېڅ یوه فقره یا ماده باید داسې تعبیر نه شي چې کوم دولت، ډلي یا شخص ته د دي حق ورکړي په داسې فعالیت لاس پورې کړي یا داسې کار اجرا کې، چې هدف یې په دي اعلامیه کې د ذکر شویو حقوقو او آزادیو لغوه کول وي.

ماده سی ام:

هیچ یك از مقررات اعلامیه حاضر نباید طوری تفسیر شود که متضمن حقی برای دولتی یا جمعیتی یا فردی باشد که به موجب آن بتواند هر یک از حقوق و آزادیهای مندرج در این اعلامیه را از بین ببرد و یا در آن راه فعالیت بنماید.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**